

Příběh vězně koncentračních táborů Jaroslava Krause

(scénář k rozhlasové reportáži)

Vypracovali: Mašatová Tereza, Telvaková Daniela, Chaloupka Lukáš,
Tais Jan, Telvak Jiří, žáci 8. B ZŠ U Santošky 1, Praha 5,
pod vedením paní učitelky Evy Erbenové

V úterý 10. prosince 2013 jsme byli na návštěvě v bytě manželů Krausových v Praze 5.

Pan inženýr **Jaroslav Kraus**, narozený 10. 8. 1922, prošel v době druhé světové války Terezínem, zde v židovském ghettu strávil 26 měsíců, v náročných podmínkách osvětimského vyhlazovacího tábora 6 týdnů a v Buchenwaldu – Meuselwitz 7 měsíců.

Po Mnichovu 1938 se projevíly protizidovské zákony i u nás

„Když mi maminka přišla hvězdu, tak jsem šel ven a říkal jsem, teď se cítím jasně rozdělený. A potkal jsem třeba známého nebo spolužáka, tak jsem mu říkal: ‘Hele, já jsem na tom lepší než ty. Když tady jde vojsko a nese prapor nebo Hitlerjugend taky s praporem nebo nějaké ty německé oddíly a nesou prapor s hákovým křížem, ty se musíš postavit a smeknout a pozdravit ten prapor. Já nesmím jako Žid. Já si hezky dojdou do nejbližšího domu a počkám, až přejdou.’“

V srpnu 1942 odjel pan Kraus transportem VAS 343 do Terezína, kam dorazil právě v den svých dvacátých narozenin.

„Komandatura SS v Terezíně byla na náměstí, tam byli velitel SS, Obersturmbannführer, a ti neměli vlajku s hákovým křížem na věži, ti měli černou vlajku se dvěma bílými písmeny SS. To byl stát ve státě, ti si dělali naprosto, co chtěli.“

Na podzim 1944 odjel i s bratrem transportem EL 1255 do hrůzné Osvětimi, prošel Mengeleho selekcí, jež rozhodovala o dalším osudu.

„Dali nám polévku, když jsme tam přijeli, neměli jsme ji do čeho dát. Neměli jsme žádné šálky nebo něco. To jsme si jeden půjčovali, do toho nám nalili lžící, to jsme chlemstali. Oholili nás, nejen na hlavě, všude. Hadry nám dali cizí, po mrtvých.“

Díky riskantnímu kroku byl pan Kraus ke svému štěstí přesunut na místo, kde panoval mírnější režim.

„Jeden můj dobrý starý kamarád z Terezína říkal: ‘Hele, Jardo, oni si vybírají specialisty, to jsou ze zbrojovky, pojed’, přihlásíme se.’ Tak jsem řekl bratrovi a on řekl: ‘No jo, ale co jako budeme?!’ Já jsem navrhnul: ‘Hele, Auto Praga, to je továrna v Praze, to budou znát, ty jsi soustružník a já jsem zámečnick.’ Měli jsme tu drzost předstoupit před ty Němce a hlásit německy, že jsem zámečnick a že jsem pracoval v Praze v továrně na auta Auto Praga.“

Jako zdraví, mladí a tzv. odborníci byli vybráni pro práci v německé továrně.

„A nastoupili jsme... no to bylo dramatické, protože nás vedli silnicí, která vedla k plynovým komorám, a když se zahne, tak na rampu na nádraží. A teď jsme šli a nevěděli jsme, kam jdeme, v pětistupech, po pěti jsme maširovali, srdce se nám svíralo, ale my jsme zahnuli doleva. Tam byly vagóny, naložili nás a jeli jsme, já nevím – noc a den, směrem k Lipsku. Přijeli jsme do Lipska a já jsem koukal z vagónu, nádraží bylo rozbité, vybombardované, koukal jsem jak blázen a vyložili nás v obci Mojslovice.“

Když měl být Buchenwald v dubnu 1945 osvobozen Rudou armádou, byli vězni přesouváni do jiných táborů, při přesunu se podařilo panu Krausovi uprchnout.

Po únorovém převratu byl pan Kraus považován za prosionistický živel, a proto byl sledován.

„Přitom těch Židů tady, kteří přežili, bylo tak málo! Hodně jich odcestovalo, ztratili tady rodiny, neměli se ke komu vracet. Až po sametovém převratu jsem si nechal vytáhnout všechny doklady, které Státní bezpečnost o mně zanesla, je to asi 750 stránek, tam jsem se dozvěděl, kolik těch kamarádů a známých muselo o mně podávat zprávy.“

Pane Krausi, a co Vaše memento pro nás?

*„Takže – váš mozek je to nejdůležitější, vy se musíte ptát, celý život se ptejte, hlavně se pořád ptejte **proč**, jako to malé dítě, když roste a mluví a maminky se ptá. Musíte se ptát a stále číst, kniha vám dá tisíce odpovědí, abyste si mohli vybrat tu správnou cestu, hlavně teď, kdy jste zahlceni spoustou informací.“*

